

Ralf Sund/lk

16.10.2015

Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto

HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto pyytää kirjallista lausuntoa valtion ensi vuoden talousarviosta koskien erityisesti työllisyysmäärärahojen riittävyyttä ja talousarvion vaikutuksia nuorten työttömyyteen ja pitkäaikaistyöttömyyteen.

Työllisyysongelman ydin on pitkäaikaistyöttömyyden voimakas kasvu. Yli vuoden työttömänä olleiden määrä uhkaa kivuta ensi vuonna yli 120 000. Myös nuorisotyöttömyys on kasvussa. Talousarviossa varatuilla määrärahoilla ei pystytä kehityksen suuntaa kääntämään. Toimenpiteet on mitoitettu täysin riittämättömiksi tarpeeseen nähden. Erityisen huolestuttavaa on työttömyyden rakenteen voimakas muutos niin, että valuma yhä pitkäkestoisempaan työttömyyteen on voimakasta.

Työllisyysmäärärahojen n. 50 miljoonan leikkaus (32.30.51) merkitsee tarpeettoman voimakasta kasvua pitkäaikaistyöttömyydelle. Talousarviossa on esitetty korvaavia toimenpiteitä, kuten sähköisten palvelujen kehittäminen, mutta ne eivät pysty kompensoimaan määrärahojen aikaansaamaa pitkäaikaistyöttömyyden kasvua.

Aiemmin talousarviossa on ollut selkeät tavoitteet ns. aktivointiasteen osalta. Nyt hallitus ei ole asettanut aktivointiasteen osalta tavoitteita. Kohtuullisena tavoitteena takavuosina pidettiin aktivointiasteen osalta 25 - 30 %. Vuoden 2016 osalta aktivointiaste romahtaa arvioiden mukaan n. 21,5 %:iin.

On toki olemassa perusteita noudattaa tiukkaa menokuria taloudellisessa laskusuhdanteessa, mutta työttömyyden pitkittyessä mahdollisuudet työllistyä työvoiman kysynnän elpymässä ovat rajalliset. Myös toimenpiteiden kustannukset kasvavat merkittävästi työttömyyden pitkittyessä. Työvoimapolitiikassa on ollut pyrkimystä vahvistaa varhaisen puuttumisen periaatetta, mikä on tutkimustiedon valossa järkevä linjaus. Määrärahojen vaatimaton mitoitus vaarantaa tämän periaatteen toteuttamisen.

Työvoiman syrjäytyminen kasvattaa kestävyysvajetta, minkä supistaminen on hallituksen talouspolitiikan yksi prioriteetti. Työvoimapolitiittisten määrärahojen niukka mitoitus kasvattaa pieneltä osin kestävyysvajetta.

Nuorisotakuulle osoitettuja määrärahoja leikataan voimakkaasti. Samaan ihmisryhmään kohdistuvat eräät koulutusmäärärahojen leikkaukset. Talousarviossa on joukko uusia toimenpiteitä nuorten työttömyyden alentamiseksi, mutta niiden myönteiset vaikutukset jäävät kovin olemattomiksi verrattuna nuoriin suunnattujen määrärahaleikkausten negatiivisiin vaikutuksiin verrattuna. Kokonaisvaikutus tulee näin ollen olemaan kielteinen ja nuorten työttömyys kasvaa merkittävästi vuoden 2016 aikana.

Lisätietoja: pääekonomisti Ralf Sund, ralf.sund@sttk.fi, puh. 050 563 4841